

Sex & Samfund
Rosenhøns Allé 14, 1.
1634 København V.
Telefon 3393 1010
info@sexogsamfund.dk
sexogsamfund.dk

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 1

København d. 20. april 2012

Høringssvar til udkast til ny strategi for Danmarks udviklingssamarbejde ”Retten til et bedre Liv”

Sex & Samfund vil gerne lykønske Udenrigsministeriet med dette udspil, som i høj grad imødekommer vores ønsker til en ny strategi. Bl.a. er vi særdeles tilfredse med, at udspillet tager udgangspunkt i en udviklings- og rettighedsdiskurs, og at strategien understøtter et tiltrængt arbejde for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR). SRSR er både politiseret og kontroversielt, og har til dato været stærkt underprioriteret på den globale bistandspolitiske scene. Her er det i høj grad blevet overset, hvor stor betydning seksuel og reproduktiv sundhed har for fattige familiers og unges deltagelse i politisk, social og økonomisk udvikling.

Vores kommentarer sigter mod at finpudse strategien samt henlede opmærksomheden på Danmarks mulige rolle som foregangsland indenfor SRSR:

1) I afsnittet om SRSR understreges det, at graviditet er en ledende dødsårsag i mange udviklingslande og at ”langt de fleste kvinder kunne reddes, hvis der var adgang til kvalificerede sundhedsklinikker”. Dette er korrekt, men lige så afgørende er det, at der skabes adgang til seksualoplysning- og undervisning, et bredt spektrum af præventionsmidler samt sikre aborter. Forebyggelse er, på linje med adgang til sundhed, en afgørende nøgle til at forhindre uønskede graviditeter og graviditetsrelaterede dødsfald. En ud af fem graviditeter ender med abort, og tallet er højere i udviklingslande, hvor der ikke er adgang til sikre aborter.

Det ville desuden styrke afsnittet, hvis det inkluderer de helt unges SRSR. Verdenshistoriens største ungdomsgeneration er ved at vokse op og ind i den reproduktive alder. Den seksuelle debut er 16 år og yngre i de fattigste lande men gennemsnitsalderen for ægteskab er langt senere. Det er derfor helt afgørende, at unge får adgang til seksualundervisning, prævention og sikre aborter, hvis ikke de skal undgå uønskede graviditeter og seksygdomme der kan medføre de ikke kan gennemføre skolegang eller alvorlige skader og liv og helbred.

The Danish Family
Planning Association
Member of
International
Planned Parenthood
Federation (IPPF)

2) I afsnittet om **Stabilitet og Beskyttelse** skrives der, at særligt kvinder og børn er udsatte i skrøbelige stater. Dette gælder ikke mindst på det seksuelle og reproduktive område, hvor man ved, at omfanget af seksuel vold stiger i konflikt og post-konflikt situationer, samt at sundhedsfaciliteter forværres. Det får ofte alvorlige negative konsekvenser for kvinders helbred, hvis kvinder bliver uønsket gravide og skal gennemføre en graviditet under denne type vanskelige forhold. SRSR bør derfor også prioriteres højt i bistanden til skrøbelige stater og konfliktområder og det bør derfor eksplicit nævnes i dette afsnit.

3) Det nævnes flere gange i strategien, at den stigende **befolkningsvækst** vil få betydning for presset på verdens ressourcer i fremtiden. Men kun et enkelt sted anerkendes det, at reproduktiv sundhed og rettigheder, der giver kvinder og mænd adgang til selv at bestemme hvor mange børn de vil have, med hvem og hvornår, er et vigtig element i at skabe en mere bæredygtig befolkningsudvikling. Dette er uheldigt, fordi diskussionen om befolkningsvækst stadig er kontroversiel. Bl.a. fordi befolkningsprogrammer er blevet, og stadig bliver, gennemført ved tvang, og fordi mange kvindes rettigheder derigennem er blevet krænket. Det er derfor afgørende, når der tales og skrives om befolkningsdynamikker, at det understreges, at udgangspunktet altid må være en rettighedsbaseret tilgang, som giver kvinder og mænd adgang til selv at bestemme, hvor mange børn, de vil have. Vi anbefaler derfor, at denne sammenhæng klart fremgår af argumentationen i strategien.

4) I afsnittet om **Grøn vækst** (side 13) påpeges det i første linje, at presset på naturressourcerne er stigende bl.a. pga. befolkningstilvækst, ... Vi er enige i denne dimension, men vil også her anbefale, at det skrives ind, at det, ved at give adgang til seksuelle og reproduktive rettigheder, moderne præventionsmidler og information, vil føre til markant færre fødsler og en reduceret befolkningsvækst.

5) Politisk er det meldt ud, at støtte til SRSR vil blive udmøntet gennem den multilaterale bistand. Danida har tidligere udarbejdet et papir for udmøntning af SRSR i bistanden, hvor der, så vidt vi ved, bilateralt ydes støtte til SRSR i seks-syv lande. Desuden yder Danmark betydelig støtte til HIV/AIDS programmer i en lang række lande gennem både multilateral og bilateral støtte. Fuld støtte til SRSR er kontroversielt såvel internationalt som i en række af de fattigste lande. Det er vores opfattelse, at **Danmark bør tage førertrøjen** både på den internationale arena, som vi allerede gør, og i de lande, hvortil Danmark yder bilateral bistand, og ikke overlade førertrøjen til lande, som er konservativt (eller ultrakonservativt) indstillet til SRSR.

Vi vil endvidere anbefale, at SRSR gøres til en **komponent i alle bilaterale landeprogrammer**, særligt i de fattigste og skrøbelige stater, og at der knyttes en civilsamfundsindsats til programmerne. En indsats ville styrke unges og kvinders

rettigheder, ikke blot indenfor SRSR. Den ville også blive et vigtigt og overset bidrag til udviklingsdagsordenen. Da denne form for bistand er billig, burde det kunne lade sig gøre.

6) Vi vil argumentere for, at bistand til SRSR monitoreres og indrapporteres via nøgletal samt at Danmark arbejder for at bistand til SRSR **indrapporteres til OECD/DAC**. Det ville samtidigt styrke fokus på mainstreaming af kvinders rettigheder.

7) Der bør indgå en pasus i strategien om, at det i stigende grad er **frivillige og private organisationer**, der står for sundhedsydelse og bidrager til, at kvinder og mænd har adgang til præventionsmidler, seksualoplysning- og undervisning. Det er afgørende, at dansk støtte indeholder både sektorbistand og bistand, der kanaliseres gennem frivillige og private organisationer.

Bjarne B. Christensen, generalsekretær

Birgit Lindsnæs, international chef

Mette Kristine Schmidt, politisk medarbejder

22. april 2012

Høringsvar fra Timbuktu Fonden til udkast til Udenrigsministeriets nye strategi "Retten til et bedre liv"

Timbuktu Fonden har med stor interesse læst udkast til ny udviklingsstrategi og har i den anledning en række bemærkninger til det sidste afsnit "Resultater og effektivitet".

I tråd med regeringens løfte om at "styrke oplysningsarbejdet om forholdene i udviklingslandene og den danske udviklingsbistand" mener Timbuktu Fonden, at der er et stort behov for at øge den folkelige u-landsoplysning. Der er brug for mere generel forståelse for den vanskelige proces, som udviklingssamarbejde også er. Vi tror på, at kommunikation med offentligheden om udviklingssamarbejdet kan inspirere borgerne, øge danskernes globale engagement og øge danskernes forståelse af årsager til global ulighed.

Timbuktu Fonden støtter Rådet for Internationalisering af Uddannelsernes anbefalinger fra maj 2010 om at der kommer mere bindende mål for det globale tværgående emne - eksempelvis med obligatorisk projektopgave på 8. klasses trin. Vi støtter også EU parlamentarikeres initiativ for at medlemsstaterne sikrer at global uddannelse og aktivt globalt medborgerskab starter i folkeskolen.

Timbuktu Fonden er enig i forslaget med, at det er vigtigt at kommunikere resultatet af udviklingssamarbejdets resultater ud til den danske befolkning, men det er ikke nok. **Der er også brug for at styrke vilkårene for u-landsjournalistikken og for den folkelige u-landsoplysning.** U-landstoffet er i de seneste år nedprioriteret hos danske medier. Timbuktu Fonden vil derfor foreslå, at strategien giver mulighed for støtte, der vil kunne stimulere interessen for og kvaliteten af den danske udviklingsjournalistik - ikke mindst blandt yngre journalister og journaliststuderende som tegner fremtidens mediebillede. Der også brug for kritiske holdninger og uafhængig journalistik, som somme tider kan og vil og skal være kritisk. Det er derfor vigtigt, at ikke al generel folkeoplysning styres af ministeriet, men at der er behov for mere uafhængig folkelig oplysning - sådan som der en gang blev sat midler af til det.

Sammenfattet vil vi foreslå yderligere to pinde tilføjet indledningsafsnittet side 28 "Danmark vil" som en femte og sjette pind:

- Styrke folkelig oplysning og debat om udviklingslandenes udfordringer og de krav disse stiller til os
- Skabe gode vilkår for u-landsjournalistik i et bredt felt af forskellige medier

Og med disse uddybninger:

U-landsoplysning i undervisningsinstitutionerne

Danskernes ejerskab til og ansvar for udviklingssamarbejdet skal inddrage og engagere alle grupper i samfundet, herunder børn og unge i undervisningsinstitutionerne, som derfor vil indtænke en international dimension med et fokus på udviklingslandenes udfordringer i deres arbejde.

U-landsjournalistik

Et vigtigt element i en folkelig u-landsoplysning er en kvalificeret og kritisk u-landsjournalistik, der dækker både årsager til udviklingsproblemer og bistandsindsatsen. Vi vil støtte engagerede formidlere og især sikre eksperimenterede former for u-landsjournalistik i både nye og traditionelle medier.

Høringssvar fra Økologisk Landsforening vedrørende udkast til strategi for Danmarks udviklingssamarbejde "Retten til et bedre liv".

Idet vi takker for det fremsendte udkast til strategi for Danmarks udviklingsbistand er det med overraskelse og undren, at vi noterer, at følgende områder er blevet nedprioriteret:

- Fødevarer sikkerhed
- Landbrugsudvikling
- Enhver henvisning til agro-økologiske / økologiske dyrkningsmetoder er blevet bortredigeret

Nedprioriteringen består konkret i at "Fødevarer sikkerhed, landbrugsudvikling og modstandskraft" ikke længere er et selvstændigt prioritetsområde, men også i at de ikke længere nævnes som konkrete sigtepunkter, hvilket betyder at de ikke længere er målepunkter for strategiens succes. Økologisk Landsforening mener, at "Fødevarer sikkerhed, landbrugsudvikling og modstandskraft" må formuleres som et prioritetsområde, for at udviklingsstrategien kan være i tråd med rettighedsbaseringen og fattigdomsorienteringen i dansk udviklingspolitik.

Økologisk Landsforening har derfor følgende specifikke ændringsforslag til formuleringer i strategien:

Side 1) Fokus på fattigdom, rettigheder og vækst

Vi foreslår følgende tilføjelse til afsnit 2 (se tekst i kursiv):

"Danmarks udviklingssamarbejde skal bekæmpe fattigdommens mange ansigter. Hvis det skal gøres effektivt, kan vi ikke nøjes med at fokusere på de mest åbenlyse symptomer – vi skal også sætte ind over for de strukturer, som fastholder mennesker i fattigdom og samfund i ulighed. Her er menneskerettigheder helt centrale. Hjælper vi fattige mennesker med at kæmpe for deres rettigheder, *herunder retten til mad*, så bekæmper vi de væsentligste grunde til fattigdom. ...."

Begrundelse:

Retten til mad understreger vigtigheden af, at udviklingsstrategien må understøtte en bæredygtig landbrugsproduktion, der kan producere de fødevarer, som skal dække alle befolkningsgruppers behov.

Side 4) Fra ressourcekapløb til ressourcekredsløb

Vi foreslår følgende tilføjelse til afsnit 3 (se tekst i kursiv):

"Vi skal væk fra det kortsigtede ressourcekapløb og i fællesskab danne et langsigtet og bæredygtigt ressourcekredsløb. Vi skal blive langt bedre til at omstille, så væksten bliver grøn og skabe mere for færre ressourcer. Fødevarerproduktionen i udviklingslande skal gøres mere bæredygtig og effektiv *blandt andet gennem støtte til udbredelse af økologiske dyrkningsstrategier, der styrker fødevarer sikkerheden og skaber øgede indkomster for små producenter, samt modvirker de klimaforandringer, der truer naturressourcegrundlaget* og adgangen til mere bæredygtige energiformer skal styrkes. De opgaver kan vi kun løfte i fællesskab."

Begrundelse:

Økologisk Landsforening mener, at økologiske dyrkningsmetoder bør fremhæves på grund af deres evne til at forbedre fødevarerproduktionen og øge småbønders indkomst via lokalt tilgængelige teknologier og ressourcer og uden afhængighed af dyre inputs som kunstgødning og sprøjtemidler. Derved øges fødevarerproduktionen, hvor det er vigtigst.

Vi mener, at det er afgørende, at strategien tager eksplicit stilling til hvad Danmarks strategi på området er ved at konkretisere den retning udviklingsstøtten vil tage. Den nuværende formulering er så svag, at det er muligt at argumentere for tilgange, der ikke kommer de fattigste i samfundet til gode, og det mener vi er meget beklageligt.

Side 14) Bæredygtig fødevarerproduktion

Vi foreslår følgende tilføjelse til afsnit 1 (se tekst i kursiv):

"Erfaringerne viser, at vækst i landbrugssektoren i en række udviklingslande har en større effekt på økonomisk udvikling, beskæftigelse og fattigdomsbekæmpelse end vækst i nogen anden sektor. Danmark vil derfor arbejde for at gøre landbrugs- og fødevarerhvervene til drivkraft for en vækst, der er bæredygtig og inklusiv. *Smålandbrug har en dokumenteret bedre ressourceudnyttelse. Styrkelse af smålandbrugere vil øge fødevarer sikkerheden og produktiviteten og sikre bønderes fødevarer suveræniteten. Økologiske dyrkningsmetoder er i den forbindelse afgørende metoder, som dansk udviklingssamarbejde vil bidrage til at udbrede, støtte og øge forskning og kendskabet til.*"

Begrundelse:

Økologisk Landsforening ønsker økologiske dyrkningsmetoder nævnt for at sikre, at bæredygtighedsperspektivet tages alvorligt. Økologiske landbrugsmetoder er klima- og miljøvenlige og skaber øgede indkomster pga. stabile udbytter og fraværet af udgifter til kunstgødning og sprøjtemidler. Det fastholder pga. af intensivering af produktionen arbejdspladser i landbrugssektoren, hvilket kan medvirke til at sænke migrationen fra land til by, særligt for unge. Derfor kan økologiske landbrugsmetoder bidrage til en nedgang i ungdomsarbejdsløsheden, ligesom inddragelsen og bemyndigelsen af andre marginaliserede grupper også er veldokumenteret.

Side 15) Styrket adgang til energi og vand

Vi foreslår følgende tilføjelse til afsnit 1 (se tekst i kursiv):

"...Øget fødevarerproduktion og klimaændringer sætter verdens energi- og vandressourcer under yderligere pres og kræver, at der investeres betydeligt i en mere effektiv udnyttelse af disse ressourcer. For de fattigste og mest sårbare grupper spiller adgangen til energi og vand en afgørende rolle. Danmark vil derfor arbejde for løsninger, som styrker fattige mænd og kvinders adgang til og bæredygtige udnyttelse af energi- og vandressourcer, og fremmer anvendelsen af klimavenlige og -tilpassede landbrugsmetoder, der gør det muligt at skabe større produktion med en mindre klima- og miljøbelastning gennem bedre udnyttelse af energi, næringsstoffer og vand."

Begrundelse:

Økologisk Landsforening mener, at det er vigtigt at sammenkæde økologisk landbrug med bæredygtig naturressourceforvaltning, således at den problematik, der rejses i strategiens tekst omkring fødevarerproduktion og klimaændringer også takles i strategien. Økologiske landbrugsmetoder øger udsatte bønders modstandsdygtighed mod klimarelaterede katastrofer samtidig med at de bidrager positivt til klimaregnskabet.

Med venlig hilsen

Bjarne Larsen

Formand for Ulandsudvalget
Økologisk Landsforening

Per Rasmussen

International konsulent
Økologisk Landsforening

AALBORG UNIVERSITET

Udenrigsministeriet

Ledelsessekretariatet
Fredrik Bajers Vej 5
Postboks 159
9100 Aalborg
Tlf. +45 9940 9940
Fax +45 9815 2201
www.aau.dk

Sagsbehandler
Peter Frederiksen
Tlf. +45 9940 9447
pfr@adm.aau.dk

17. april 2012

Ref.: pfr

J.nr.: 2012-080-00088

Bemærkninger til offentlig høring om udkast til Strategi for Danmarks Udviklingssamarbejde

Aalborg Universitet har haft Danidas udkast til strategi for Danmarks udviklingssamarbejde: 'Retten til et bedre liv' i høring fra den 4. april med høringsfrist 16. april – med påskeugen beliggende imellem. Universitetet skal indledende beklage den korte høringsfrist, som besværliggør et gennemarbejdet hørings svar, som det meget centrale og strategisk vigtige emne fordrer.

Strategien udmærker sig ved at fremsætte en række hensigtserklæringer og mål med vægt på demokratiske værdier, menneskerettigheder, fattigdomsbekæmpelse og bæredygtighed. Disse mål ønskes opnået ved blandt andet at bidrage til økonomisk vækst, ligeværdigt samarbejde, god regeringsførelse, ansvarlig virksomhedsdrift og lokal forankring. Det er omvendt universitetets opfattelse, at strategien må betegnes som konservativ, idet den på mange måder placerer sig inden for en gængs udviklingsdiskurs, hvor der i mange år har været fokus på kvinders ligestilling, økonomisk vækst, involvering af den private sektor samt traditionelle kriterier for valg af samarbejdslande.

Uddannelse/forskning som strategisk fokus og universiteternes Scientific Social Responsibility

Strategien er baseret på fire strategiske prioriteter, hhv. menneskerettigheder og demokrati, grøn vækst, sociale fremskridt og stabilitet og beskyttelse. Aalborg Universitet foreslår en femte strategisk prioritet, nemlig *udvikling og styrkelse af uddannelsessystemet*, herunder højere uddannelse. Stærke uddannelsesinstitutioner, der kan bidrage til kapacitetsopbygning af administrativ, juridisk, økonomisk og kulturel kapital i nærrområderne, bidrager med helt centrale kompetencer dels i forhold til landenes muligheder for at kunne opbygge et stabilt og bæredygtigt statsapparat og civilsamfund og dels i forhold til engagement og forpligtelser i internationale organisationer. Det er afgørende for bæredygtigheden i samfundene, at uddannelseskompetencen forefindes lokalt, ikke mindst af hensyn til at undgå brain drain fra udviklingslandene.

De danske universiteter har allerede et stort engagement i opbygning og kapacitetsudvikling af uddannelses- og forskningssektoren i udviklingslandene og til at indgå i ligeværdige samarbejdsrelationer med udviklingslandene. Aalborg Universitet ser dog gerne, at strategien – udover et strategisk fokus på uddannelse - tilføjes et afsnit om de danske forsknings- og uddannelsesinstitutioners Scientific Social Responsibility, herunder universiteternes forpligtelse til at bidrage til forsknings- og kapacitetsopbygning i udviklingslandene. Opbygning af civilsamfund, herunder af lokalt foran-

krede kapaciteter indenfor forskning og uddannelse og strategisk samarbejde med udvalgte lokale og regionale partnere indenfor universitets- og uddannelsessektoren, er helt centralt i forhold til opbygning af stabile samfund og for at nå de mål, der i øvrigt skitseres i strategien, herunder opbygning og styrkelse af civilsamfund, demokratisk inddragelse og deltagelse samt åbne og ansvarlige forvaltninger.

Hertil har universitetet følgende forslag til tilføjelser i teksten:

- 1) Afsnittet vedr. informationsteknologi (p. 3) bør styrkes - informationsteknologien kan ikke adskilles fra vækst i udviklingslandene og i udviklingen af alle sektorer i udviklingslandene.
- 2) I afsnittet vedr. udviklingsarbejdet som katalysator for udvikling (p.4.) bør det skrives ind, at uddannelse kan fungere som katalysator for vækst, udvikling og reduktion af korruption..
- 3) I det afsnit, der starter side 5 vedr. "danske kompetencer i arbejdet for udvikling", bør uddannelse eksplicit nævnes som en efterspurgt kompetence. Danmarks historiske baggrund med andelsbevægelser er også efterspurgt. Passagerne vedr. forskning og uddannelse kan efter universitetets opfattelse omformuleres mere offensivt: Samarbejde og partnerskaber i relation til kapacitetsopbygning indenfor uddannelse og forskning og samarbejdet mellem universiteter i Syd og Nord er et meget væsentligt instrument for udvikling.
- 4) I afsnittet vedr. menneskerettigheder og demokrati (p. 10) bør tilføjes, at uddannelse kan fungere som løftestang for menneskerettigheder og demokrati, og at dette er en af de særlige kompetencer, som Danmarksom samfund kan bidrage med. Det fremgår eksempelvis, at Danmark ønsker at bekæmpe diskrimination og ulighed, og at kvinder, børn, unge og sårbare og marginaliserede grupper, herunder verdens oprindelige folk, skal have en stemme og opmærksomhed. Også i den kontekst er det centralt at fremhæve, at dette mål kun kan nås ved at fokusere på at uddanne ledere fra disse grupper, eksempelvis kvindelige ledere.
- 5) Det fremgår af side 13, at "Der skal skabes bedre internationale rammer for grøn vækst og større sammenhæng mellem handels-, landbrug-, miljø-, energi-, klima- og udviklingspolitik." Aalborg Universitet foreslår her at tilføje uddannelses- og forskningspolitikken.
- 6) I afsnittet vedr. ligeværdige og fleksible partnerskaber, (p. 22) foreslår universitetet at tilføje en bullit vedr. inddragelse af universiteterne og vidensorganisationerne i aktivt ligeværdige partnerskaber.
- 7) I afsnittet vedr. sammenhængende politikker, der arbejder for udvikling, på side 24, bør uddannelses- og forskningspolitikken også fremgå eksplicit.
- 8) Afsnittet vedr. engagement i den private sektor (p.25) foreslås suppleres med et helt afsnit vedr. samspillet med universiteterne og styrkelse af vidensinstitutionerne

Ligestilling

Ligestillingsproblematikken løber som en tråd igennem hele dokumentet og 'mainstreames' således på tværs af strategiens fokusområder. Som noget positivt skal fremhæves ønsket om at fremme beskæftigelse i områder, der tidligere har været ramt af forskellige former for konflikt, samt ønsket om at skabe bedre sammenhæng mellem akut humanitær hjælp og en mere langsigtet udvikling. Endvidere kan ønsket om kun at støtte bæredygtig produktion af biobrændsel fremhæves som noget positivt.

Universitet har følgende tekstnære bemærkninger:

- 1) Der lægges megen vægt på kvinders rettigheder i strategiudkastet. (Se fx side 6, bullit 2; side 7, linje 6; side 10, bullit 4; se også fakta-boksen, side 17 'som truer kvinder og unge pigers

udviklingspotentiale og – muligheder). Selv om dette er et vigtigt satsningsområde, bør dokumentet efter universitetets opfattelse i højere grad sætte fokus på ligestilling, der omfatter både kvinder og mænd. Der bør inddrages strategiske overvejelser om, hvordan mænd bedst engageres i en ligestillingsproblematik, der tilgodeser begge køn. (Se fx side 11, sidste afsnit for et eksempel på en mere balanceret fordeling af rettigheder og muligheder for mænd og kvinder). Ulige vilkår mellem kønnene svækker udviklingspotentiale og -muligheder for begge køn, og en mere nuanceret tilgang kan tydeliggøre, at mænd og drenge i visse tilfælde også er ofre for den ulige fordeling af rettigheder og pligter.

- 2) Side 17, fakta-boks: 'Seksualundervisning og prævention til unge' samt 'kvinder kan få adgang til abort'. Selv om dette afspejler værdier, der for danskere er selvfølgelige, kan italesættelsen heraf være potentielt anstødelig i visse udviklingslande og -kulturer, og der bør derfor være et særligt fokus på formuleringen af sådanne kontroversielle værdier.
- 3) Side 16, Sociale fremskridt. Sundhed (Health) bør gives større vægt i strategien med et særskilt punkt.
- 4) Side 16, bullit 4: Formuleringen 'seksuel og reproduktiv sundhed' er ikke helt mundret og virker som en direkte oversættelse fra engelsk. (Se i samme gænge fakta-boks side 17 samt overskriften over 3. afsnit, side 17).

Udvælgelse af prioritetslande

Strategien fremhæver (p. 22-23) kriterier for udvælgelse af prioritetslande. Indsatsen skal prioriteres af hensyn til opnåelse af større effekt, samt reducere af transaktionsomkostninger i udviklingslandene. Hovedprioritet er Afrika, men også Asien og Latinamerika er prioriteter. Principperne for udvælgelse af prioritetslandene fremgår (p. 23) som hhv. udviklingsbehov, relevans og effekt og resultater. Aalborg Universitet opfordrer til, at opbygning af civilsamfundet og kapacitetsopbygning i forhold til forsknings- og uddannelsespolitik indgår i denne relevans og effektvurdering, og at det overvejes, om universiteterne kan gives en mere fremtrædende rolle.

Universitetet ønsker endvidere at fremhæve samarbejdet med Bangladesh. Bangladesh er et af de tættest befolkede områder og en central aktør i den asiatiske region. Landet er inde i en positiv økonomisk udvikling, med en årlig vækst på ca. 6% (2010). Regeringen står dog samtidig over for store økonomiske, finansielle, klimamæssige og demokratiske udfordringer, herunder tiltrækning af udenlandske investeringer og stabilisering af inflationen. Bangladesh har et sekulært styre, omend hovedparten af befolkningen er muslimer, med hinduistiske, buddhistiske og kristne mindretal. Sikkerhedssituationen i landet er (iflg. UM) generelt god trods stigende social ulighed og tilstedeværelsen af radikale religiøse organisationer.

Den danske bilaterale bistand til Bangladesh koncentrerer sig på støtte til sektorprogrammer inden for landbrug, vandforsyning og sanitet. Derudover støttes menneskerettigheder og god regeringsførelse med fokus på bl.a. bedre offentlig forvaltning, anti-korruption, ligestilling og oprindelige folks rettigheder.

Aalborg Universitet opfordrer til, at denne indsats fortsættes, men at den styrkes for så vidt angår forsknings- og uddannelsessamarbejdet. Bangladesh har et stort potentiale for økonomisk og social udvikling, men det er afgørende, at der satses på opbygningen af civilsamfundet i disse år, herunder lokalt forankrede kapaciteter inden for demokratisk deltagelse, offentlig forvaltning, jura, politisk ledelse mv. – kapaciteter som det kræver gode, åbne og stabile uddannelses- og forskningsinstituti-

oner at opnå. Dette er helt grundlæggende for, at landet kan fortsætte ad den sekulære vej, og for at tendenserne til bæredygtig social udvikling og religiøs stabilitet styrkes.

Aalborg Universitet har allerede et godt etableret samarbejde og partnerskab med flere centrale uddannelses- og forskningsinstitutioner i Bangladesh, herunder Asien University for Women og Dhaka University. Partnerskaber, som universitetet forventer udbygget i de kommende år.

Side 22, sidste afsnit, hedder det: 'Men vi skal fokusere arbejdet på de fattigste lande, hvor behovene er størst, hvor vi bedst kan gøre en forskel, og hvor det er i vores egen interesse at gøre det'. Et fokus på 'de fattigste lande' forekommer umiddelbart som en logisk satsning. Imidlertid baseres denne satsning på en per capita gennemsnitsindkomst, som ikke tager højde for, at der i tilsyneladende mere velstillede lande med relativt høje vækstrater ofte findes en meget ulige fordeling af ressourcerne med udpræget fattigdom i dele af befolkningen. Det vil her være vigtigt at samarbejde med disse mere velstillede udviklingslande om at indføre en mere ligelig fordelingspolitik.

Corporate Social Responsibility

Det fremgår under afsnittet 'en rettighedsbaseret tilgang' (p. 6) at Danmark ønsker at lægge sig tæt op af FN's menneskerettighedskonventioner, normer og redskaber inden for udviklingssamarbejde. Imidlertid er det ikke hidtil lykkedes på grundlag af disse FN konventioner samt UNGLOBAL COMPACT at imødegå nogle af de udfordringer/ problemer, som virksomhederne møder, når det drejer sig om menneskerettigheder. Disse udfordringer omfatter problemet med at definere begrebet menneskerettigheder, anvendelse af lovgivning om menneskerettigheder i en erhvervsmæssig kontekst, samt fravær af lovbestemte krav om at overholde menneskerettighederne. Det er universitetets opfattelse, at strategien gennem det stærke fokus på menneskerettigheder bør forholde sig til virksomhedernes rolle i forhold til denne problematik – i tråd med virksomhedernes brug af begreber som innovation og Corporate Social Responsibility (CSR).

Migrantarbejdernes rolle

Strategien fokuserer på vækst, dog uden at forholde sig til migrantarbejderes rolle i udviklingssamarbejdet. Ved at sende penge tilbage til deres hjemlande i Afrika, spiller migrantarbejdere således en væsentlig rolle i vækstska-belsen, hvilket belyses af en FN-rapport med titlen 'resource flows to Africa: an update of statistical Trends 2003-2004'. Ifølge rapporten sender afrikanske diaspora hvert år omkring US\$ 17 milliarder tilbage til deres hjemlande, hvor udenlandske direkte investeringer til sammenligning udgør US\$ 15 milliarder i samme periode.

Herudover fremsættes følgende bemærkninger:

- Universitetet finder anledning til at rejse tvivl om, hvorvidt regnestykket side 19, 3. afsnit: 'for hver en krone, der investeres i forebyggelse, kan landene spare fire til syv kroner i genopbygning' bygger på faktisk korrekte data.

Venlig hilsen

Peter Frederiksen
Fuldmægtig